

Energianeuvosto 19.12.2022

Kokous

Energianeuvosto 19.12.2022

Brysselissä 19.12. järjestetyn energianeuvoston keskeisenä aiheena oli kaasun markkinakorjausmekanismi, josta komissio oli antanut ehdotuksensa 22.11. Neuvotteluja on Tshekin johdolla käyty hyvin intensiivisesti, viimeksi ylimääräisessä energianeuvostossa 13.12. Puheenjohtajan tavoitteena oli saavuttaa poliittinen yhteisymmärrys. Yhteisymmärrykseen päästiin lopulta suhteellisen vahvalla konsensuksella. Yhteisymmärryksen saavuttaminen edellytti kuitenkin REPowerEU-direktiivin ja luvitusasetuksen tekstien muutosta.

Keskeisiksi kysymyksiksi kokouspäivän aikana muodostuivat hintarajan taso (ehdotuksia välillä 150-200 euroa), mekanismin soveltamisen alkamisajankohta, sovellusalan laajuus muihin hubeihin kuin TTF nähden, sekä mekanismin turvaehdot. PJ toimitti päivän aikana kaksi muutosehdotusta, joista jälkimmäisen pohjalta löydettiin laaja konsensus ja saavutettiin poliittinen yhteisymmärrys. Korjausmekanismin aktivoiva hintaraja asetui tasolle 180 euroa kolmen työpäivän ajan, ja lisäksi hintaeron LNG-markkinahintaan tulee olla samanaikaisesti yli 35 euroa. Aktivoinnin jälkeen hintaraja liikkuisi LNG+35€ hinnan mukaisesti, pysyen kuitenkin vähintään 180 euron tasolla (dynaaminen elementti). Asetus tulisi voimaan 1.2.2023, ja mekanismin soveltaminen alkaisi 15.2.2023. TTF:n lisäksi soveltamisalaan sisällytettiin muut virtuaaliset kauppapaikat, kuitenkin niin, että komissio voi toimeenpanosäännöksellä sulkea yksittäisiä kauppapaikkoja mekanismin ulkopuolelle, jos arvioi tämän olevan tarpeellista.

Kokouksessa käsiteltiin lisäksi puheenjohtajan edistymisraportti kaasumarkkinapaketista sekä saavutettiin yleisnäkemykset metaaniasetuksesta ja REPowerEU-direktiivistä.

Kokouksen avaus

PJ/Tshekin teollisuus – ja energiaministeri Jozef Síkela avasi kokouksen ja totesi, että Tshekin puheenjohtajuuskauden aikana pidettyjen kokousten määrä heijastaa vallitsevan tilanteen vakavuutta.

Asialistan hyväksyminen

Asialista 15848/22 hyväksyttiin.

Kaasun markkinakorjausmekanismi (MCM)

PJ viittasi Eurooppa-neuvoston päätelmiin sekä lokakuulta että viime viikolta. Puheenjohtaja kiitti jäsenvaltioita niiden ponnistuksista ja totesi, että kompromissin saavuttaminen on tärkeää. Puheenjohtaja kertasi uusimmat muutosehdotukset. Puheenjohtaja vetosi, että tämä on Tshekin puheenjohtajuuskaudella jo seitsemäs neuvosto (+ Prahan epävirallinen kokous), ja että aina ennen on löydetty yhteisymmärrys.

KOM/Simson viittasi Eurooppa-neuvoston viime viikkoiseen pyyntöön saattaa markkinoiden korjausmekanismin valmistelu päätökseen. Sopimus olisi Simsonin mukaan saavutettavissa tänään, ja komissio on valmis avustamaan sovun löytymisessä. Simson nosti esiin kolme keskeistä asiaa

sovun saavuttamisen suhteen: hintarajan taso, muiden hubien kuin TTF sisällyttäminen soveltamisalaan, ja turvaehdot. Simson totesi, että turvaehto on oltava sitä vahvempia, mitä matalampi hinta on. Lisäksi Simson painotti, että on löydettävä parhaat tavat minimoida riskit. Hän nosti esiin, että puheenjohtaja on löytänyt keinon rajoittaa vaikutuksia olemassa oleviin sopimuksiin ja tapauksiin, joissa rahoitusmarkkinatoimija haluaa poistua markkinoilta riskien vuoksi.

Käytiin täysi pöytäkierrös. Jäsenvaltioiden puheenvuoroissa korostui tarve löytää kompromissi, ja näkemys siitä, että ollaan lähellä sopua. Puheenvuoroissa viitattiin toisaalta tarpeeseen saada mekanismi voimaan ja toisaalta sen mahdollisiin riskeihin markkinoilla. Keskeisiksi kysymyksiksi kokouspäivän aikana muodostuivat hintarajan taso (ehdotuksia välillä 150-200 euroa), mekanismin soveltamisen alkamisajankohta ja sovellusalan laajuus muihin hubeihin kuin TTF, sekä mekanismin turvaehdot. Soveltamisen alkamisajankohdan viivästyttämisen toivottiin mahdollistavan paremman vaikutusten arvioinnin.

PJ toimitti päivän aikana kaksi muutosehdotusta, joista jälkimmäisen pohjalta löydettiin laaja konsensus ja saavutettiin poliittinen yhteisymmärrys. Korjausmekanismin aktivoiva hintaraja asetettiin tasolle 180 euroa kolmen työpäivän ajan, ja lisäksi hintaeron LNG-markkinahintaan tulee olla samanaikaisesti yli 35 euroa. Aktivoinnin jälkeen hintaraja liikkuisi LNG+35€ hinnan mukaisesti, pysyen kuitenkin vähintään 180 euron tasolla. Asetus tulisi voimaan 1.2.2023, ja mekanismin soveltaminen alkaisi 15.2.2023. TTF:n lisäksi soveltamisalaan sisällytettiin muut virtuaaliset kauppapaikat, kuitenkin niin, että komissio voi toimeenpanosäännöksellä sulkea yksittäisiä kauppapaikkoja mekanismin ulkopuolelle, jos arvioi tämän olevan tarpeellista.

Tiettyt jäsenvaltiot edellyttivät markkinakorjausmekanismin hyväksymisen ehtona muutoksia luvitusasetuksen ja RePowerEU-direktiivin teksteihin liittyen erityisesti uusiutuvalle energialle ja niiden verkkoon liittämiseen varattuihin alueisiin. Tekstit avattiin esitettyjen muutosten osalta.

Kaksi jäsenvaltiota pidättäytyi äänestämästä lopullisesta ehdotuksesta ja yksi jäsenvaltio äänesti vastaan.

Muut kuin lainsäädäntöasiat: A-kohtien hyväksyminen

Lainsäädäntöasioiden luetteloiden 15855/22 ja 15990/22 mukaiset toimet hyväksyttiin.

Puheenjohtajan edistymisraportti kaasumarkkinapakettista:

PJ kertoi, että johtuen useista hätätoimista, kaasumarkkinapakettia ei ole voitu saattaa loppuun Tshekin puheenjohtajakauden aikana. Sekä asetuksesta että direktiivistä on laadittu 3 muutosversiota, ja molemmissa on saavutettu edistystä. **KOM** kiitti työstä ja edistyksestä, ja totesi, että paketin osalta ollaan melkein valmiita yleisnäkemykseen. Pöytäkierröksessä nousi esiin etenkin esitetty uusi artikla, jolla mahdollistettaisiin vähähiilisen vedyn ja vähähiilisen polttoainoiden käyttö hiilenpoistoa koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi, sekä mahdollisuus estää toimitukset epäluotettavista maista. **PJ** sulki keskustelun todeten, että neuvostoa on tiedotettu puheenjohtajan etenemisraportista.

Yleisnäkemyks metaaniasetuksesta

PJ totesi, että asetustekstin luonnokselle oli tuki viime viikon Coreperissa. Sen jälkeen tehty vielä pieniä muutoksia. Osa jäsenvaltioista ilmoitti äänestävänsä esitystä vastaan, mutta yleisnäkemykseksi esityksestä hyväksyttiin.

REPowerEU-direktiivi

Hyväksyttiin yleisnäkemyks REPowerEU-direktiivistä.

Tilannekatsaus uusiutuvan energian direktiiviä ja energiatehokkuusdirektiiviä koskevista neuvotteluista

Komissio antoi tilannekatsauksen uusiutuvan energian direktiiviä ja energiatehokkuusdirektiiviä koskevista neuvotteluista, jotka tulisi viimeistellä nopeasti Ruotsin puheenjohtajuuskaudella.

Muut asiat

Muut asiat –kohdassa kuultiin Unkarin tiedote Janaf-öljyputken toimitustilanteesta sekä komission katsaus ajankohtaisista energiaulkosuhteista ja Luxemburgin katsaus datakeskuksista.

Lisäksi komissio antoi tilannekatsauksen sähkömarkkinamallin uudistamisesta, josta annetaan ehdotus alkuvuodesta. Uudistus pohjautuu nykyiseen markkinamalliin, mutta tavoitteena on optimoida malli paremmin soveltuvaksi uusiutuvan energian osuuden kasvuun. Julkinen kuuleminen markkinamallista on alkamassa, ja varsinainen säädösehdotus, ml. vaikutusarvio (SWD), annetaan alkuvuodesta 2023.

Kokouksen päätteeksi tuleva puheenjohtaja Ruotsi tiedotti puheenjohtajuuskautensa prioriteeteista. Ukrainan sodan vaikutukset näkyvät edelleen puheenjohtajuuskauden ohjelmassa, ja hätäasetusten käsittely on etusijalla, mutta samalla edistetään vihreää siirtymää ja jo käynnissä olevia neuvotteluja (RED, EED ja EPBD). Epävirallinen energiaministerikokous pidetään Tukholmassa 21.-22.2. Kokouksessa järjestetään energia- ja liikenneministerien yhteisistunto. Viralliset energianeuvostot pidetään 28.3. ja 19.6.

Suomen edustajat

TEM

Valtiosihteeri Ann-Mari Kemell

Erityisasiantuntija Katariina Särkänne

EUE

Pysyvän edustajan sijainen Tuuli-Maaria Aalto

EU-erityisasiantuntija Ville Niemi

EU-erityisasiantuntija Aino Fant

Asiakirjat

15855/22

15031/22

15917/22

15990/22

15754/22 + COR 1

16043/22

16041/22

16067/22

10745/2/21 REV 2 + ADD 1 REV 1

10746/21 + ADD 1

16063/22

16064/22

16068/22

16069/22

16065/22